

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТ А Н О В И Щ Е

От: **доц. д-р Андрей Сашов Александров**,
научна специалност: **Трудово право и общественно осигуряване**,
висше училище/научна организация: **Институт за държавата и правото при БАН**

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Трудово право и общественно осигуряване“ в УНСС.

Автор на дисертационния труд: **НАТАЛИЯ КИРИЛОВА КИРОВА**
Тема на дисертационния труд: **СПЕЦИФИКИ НА УРЕДБАТА НА РАБОТНОТО ВРЕМЕ В БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно **Заповед № 67/15.01.2024 г.** на в.и.д. Заместник-ректор по научноизследователска дейност и международно сътрудничество на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Г-жа Кирова се е обучавала по докторска програма към *катедра Частноправни науки* на УНСС по *професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Трудово право и общественно осигуряване“* под научното ръководство на доц. д-р Райна Койчева. Тя има богат професионален опит в сферата на трудовото право, което несъмнено проличава и от представения дисертационен труд.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд се състои от 254 страници и включва увод, пет глави, заключение с изводи и предложения *de lege ferenda*. Текстът е структуриран правилно, следвайки напълно логична подредба на изследваните правни проблеми.

Актуалността и практическата важност на избраната тема са несъмнени, като дисертантката разглежда проблематиката в цялост, подхожда със задълбоченост и добросъвестност в научния си анализ, формулира тезите си ясно и на прецизен правен език. Впечатляващата библиографска справка показва доброто познаване на досегашните достижения в доктрината, като положително впечатление прави уважителното отношение към авторитетните български учени като проф. Мръчков, проф. Средкова и др., дори когато личната позиция на г-жа Кирова се разграничава от изказаните от тях становища.

Направените предложения за усъвършенстване на действащото законодателство са добре обмислени и мотивирани. Някои от тях не са нови и вече са формулирани и от други автори в трудовоправната ни литература (напр. предложението за отмяна на

разпоредбата на чл. 154а КТ; предложението текстът на чл. 138а, ал. 1 КТ да се измени, като използваната в него дума „съгласуване“ бъде заменена с „консултиране“ и др.), но други се отличават с оригиналност и заслужава да бъдат сериозно обмислени при бъдещи законодателни реформи (напр. тезата, че договорът по чл. 114 КТ не винаги е договор за допълнителен труд и не следва да се посочва като такъв в чл. 334, ал. 1 КТ).

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Представеният дисертационен труд съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Той показва, че кандидатката притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания (чл. 6, ал. 3 ЗРАСРБ).

Поради ограничения обем на становището тук не мога да изложа изчерпателно всички приносни моменти, които откривам в дисертационния труд. Все пак бих акцентирал на проведеното ясно разграничение между времето на разположение и работното време, както и дежурството; оправданата критика към новите алинеи в чл. 119 КТ; успешно защитената теза на дисертантката, че *„с либерализацията на режима за полагане на извънреден труд, предвиждането за възможност за увеличаване на периода на сумиране на работното време и на размера на допустимия извънреден труд, както и чрез допустимостта от специалните нормативни актове на по-голям среден размер на работната седмица от тази по чл. 136, ал. 1 КТ, е създадена тенденция за скрито увеличаване на продължителността на работното време за редица работници и служители. Наблюдава се негласно удължаване на нормалното работно време над максимално допустимото по чл. 136, ал. 1 и 3 КТ и отстъпление от петдневната 40-часова работна седмица.“* Напълно споделям така направения извод.

4. Критични бележки, препоръки и въпроси

Традиционно рецензиите и становищата на членовете на научното жури включват и критични бележки, които в случая бих заменил само с „препоръки“, доколкото представеният дисертационен труд е плод на очевидно задълбочена работа и не заслужава да бъде критикуван.

А) Вече посочих, че стилът на писане на г-жа Кирова е прецизен, като изложението се чете леко и е разбираемо и за неспециалисти в материята. Това увеличава практикоприложната му стойност и е много вероятно да породи читателски интерес у широка аудитория при евентуално бъдещо публикуване. При все това ми се струва, че застъпеният на места „мемоарен“ елемент в текста се отклонява от утвърдените правила на академично писане и следва да се избягва. Така например на с. 73, 77, 95, 121 и др. авторката ни информира, че като служител на Инспекцията по труда е взела участие в изготвянето на доклад за дейността на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ през 2011 г., разказва казуси от своята практика, позовава се на опита си като експерт към Омбудсмана на Република България и пр. Научно формулираният текст би трябвало да се отличава с определена степен на неутралност, за която са неприсъщи разказите от първо лице.

Б) При бъдеща работа на г-жа Кирова по темата на дисертацията бих препоръчал също съкращаването на твърде подробното на места възпроизвеждане на действащата правна уредба (напр. специалните норми за работното време в

транспорта); избягването на някои повторения (напр. на тезата, че страните по трудовото правоотношение не могат да уговорят друга продължителност на работното време, която да приемат за нормална) и изключването на очевидни и подразбиращи се пояснения в анализа (напр. че вековете и епохите не са мерни единици на работното време). Вместо тях в изложението може да се доразвие сравнителноправният метод на изследване, който има относително плахо присъствие в предложената дисертация.

В) Бих поставил и един въпрос към докторантката. На с. 176 от дисертационния труд тя посочва, че съществува възможност за оборване на презумпцията по чл. 17, ал. 2 НРВПО по реда за разрешаване на трудовите спорове. *„Това означава установяване на незаконосъобразността на отказа за полагане на извънреден труд от съда. Активно легитимиран да отнесе въпроса за разглеждане от съда е най-вече работодателят, тъй като установената презумпция е в полза на работника или служителя, съответно последният няма интерес от нейното оборване.“*

Ще се радвам да чуя при защитата ѝ как вижда практическата реализация на такава възможност – какъв иск следва да заведе работодателят, допустим ли е изобщо неуреден изрично в закона установителен иск и с каква цел ще бъде воден той. Ако искът е допустим и целта му е установената незаконност на отказа да доведе до налагане на дисциплинарно наказание на работника или служителя, няма ли да са изтекли преклузивните срокове за това до произнасянето на съда?

Разбира се, изложените препоръки и поставеният въпрос по никакъв начин не променят цялостната ми положителна оценка за качествата на дисертационния труд.

5. Становище относно наличие на плагиатство

При прегледа на предоставените материали не съм открил наличие на плагиатство.

6. Заключение

Считам, че дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагането му.

Поради гореизложеното, **убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Наталия Кирилова Кирова в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.6 Право, Докторска програма: „Трудово право и обществено осигуряване“.**

Февруари 2024 г.

Подпис:

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

STANDPOINT

By **Prof. Dr. Andrey Sashov Alexandrov**,
Scientific specialty: **Labour law and social security**,
higher school/research organization: **Institute for the State and Law at the Bulgarian Academy of Sciences**

Subject: Dissertation for the award of the educational and scientific degree Doctor in the area of higher education: 3. Social, economic and legal sciences, professional field: 3.6 Law, doctoral program Labour law and social security in UNWE

Author of the dissertation: **Natalia Kirilova Kirova**

Dissertation topic: SPECIFICATIONS OF THE REGULATION OF WORKING TIME IN BULGARIAN LEGISLATION

Basis to submit the standpoint: participation in the composition of the scientific jury for the defence of the dissertation according to the Order №67/15.01.2024 of the Vice-Rector of SRA of the UNWE.

1. Information about the dissertation student

Mrs. Kirova was trained in a doctoral program Labour law and social security at the Department of Private Law Sciences at the Faculty of Law of the UNWE in a scientific specialty: Law under the scientific supervision of Assoc. Dr. Raina Koycheva. She has extensive professional experience in the field of labour law, which is undoubtedly evident from the presented dissertation work.

2. General characteristics of the presented dissertation

The dissertation consists of 254 pages and includes an introduction, five chapters, a conclusion section, consisting of conclusions and propositions de lege ferenda. Appropriate structure is used throughout the text, which presents the legal issues under study in a logical order.

The dissertation examines the topic in its entirety, addresses it with thoroughness and good faith in its scientific investigation, and formulates its theses in exact legal language, demonstrating the subject's topicality and practical value. The impressive bibliographic reference demonstrates a good understanding of the doctrine's accomplishments to date, and even though Mrs. Kirova's personal position differs from the opinions expressed by eminent Bulgarian scientists like Prof. Mruchkov and Prof. Sredkova, a positive impression is left by her respectful attitude.

The proposals made to improve the current legislation are well thought out and motivated. Some of them are not novel and have already been put forth by other authors in our labour law literature (e.g. the proposal to cancel the provision of Art. 154a of the Labour

Code; the proposal to amend the text of Art. 138a, paragraph 1 of the Labour Code, as the one used in the word "consultation" should be replaced by "consulting", etc.), but others stand out with their originality and deserve to be seriously considered in future legislative reforms (e.g. the thesis that the contract under Article 114 of the Labour Code is not always a contract for additional labour and should not be specified as such in Article 334, Paragraph 1 of the Labour Code).

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The presented dissertation contains scientific and scientific-applied results that represent an original contribution to science. It demonstrates that the applicant possesses extensive theoretical knowledge of the pertinent specialty and the capacity for independent scientific research. (Art. 6, para. 3 of the Law on the development of the academic staff in the Republic of Bulgaria).

Due to the limited volume of the opinion, I cannot present here exhaustively all the contributing points that I find in the dissertation work. However, I would emphasize the clear distinction made between available time and working time, as well as duty; the justified criticism of the new paragraphs in art. 119 of the Labour Code; the successfully defended thesis of the doctoral student that *"with the liberalization of the overtime work regime, the provision for the possibility of increasing the period of summation of working hours and the amount of permissible overtime work, as well as through the admissibility of the special normative acts of a larger average amount of the working week from that provided for in Art. 136, para. 1 of the Labour Code, a trend has been created to covertly increase the length of working hours for a number of workers and employees. There is an implicit extension of normal working hours beyond the maximum permitted under Art. 136, para. 1 and 3 of the Labour Code and a retreat from the five-day, 40-hour work week."* I fully agree with the conclusion thus drawn.

4. Criticisms, recommendations and questions

Critical remarks are traditionally included in the assessments and opinions of the scientific jury members. In this situation, however, I would merely substitute them with "recommendations" because the dissertation that was presented was the product of clearly extensive work and does not merit criticism.

A) I have already pointed out that Mrs. Kirova's writing style is precise, and the presentation is easy to read and comprehensible even for non-specialists in the subject. This increases its practical value and is very likely to generate reader interest among a wide audience in a possible future publication. However, it seems to me that the occasional "memoir" element in the text deviates from established rules of academic writing and should be avoided. For example, on pp. 73, 77, 95, 121, etc. the author informs us that, as an employee of the Labour Inspectorate, she took part in the preparation of a report on the activities of the General Labour Inspectorate in 2011, provides case studies from her practice, refers to her experience as an expert at the Ombudsman of Republic of Bulgaria, etc. The scientifically formulated text should be distinguished by a certain degree of neutrality, which is not inherent in first-person narratives.

B) I would also advise Mrs. Kirova to shorten the overly detailed replication of the current legal framework in some places (such as the unique standards for working hours in transportation); avoid certain repetitions (such as the thesis that the parties to the employment

relationship cannot agree on another length of working time which they accept as normal); and omit clear-cut and implicit explanations from the analysis (such as the idea that centuries and eras are not units of measurement of working time). Rather than focusing on them, the exposition can advance the comparative legal study approach, which is only lightly mentioned in the proposed dissertation.

C) I would also like to ask the doctoral student one question. On p. 176 of the dissertation, she states that there is a possibility of rebutting the presumption under Art. 17, para. 2 of the Ordinance on work time, breaks and vacations according to the procedure for resolving labour disputes. *„This means establishing the illegality of the refusal to work overtime by the court. Actively legitimized to refer the matter for consideration by the court is mainly the employer, since the established presumption is in favour of the worker or employee, respectively, the latter has no interest in overturning it.“*

I would welcome an explanation from her during her defense regarding how she envisions this possibility being implemented in practice, including what kind of claim the employer should file, if declaratory claims that are not expressly covered by the legislation are admissible at all, and what would be the purpose for which they will be pursued. Will the statutory periods for this have not elapsed until the court's verdict if the claim is valid and its goal is to have the employee or worker subject to disciplinary action due to the established illegality of the refusal?

Naturally, my overall good evaluation of the dissertation work's merits remains unaffected by the recommendations made and the question posed.

5. Opinion on the presence of plagiarism

When reviewing the materials provided, I have not found any plagiarism.

6. Conclusion

I believe that the dissertation contains scientific, scientific-applied and applied results, which represent an original contribution to science and meet the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation.

Due to the above, **I confidently give my positive assessment of the conducted research and propose to the honorable scientific jury to award the educational and scientific degree "doctor" to Natalia Kirilova Kirova in the area of higher education: 3. Social, economic and legal sciences, professional field: 3.6 Law, doctoral program Labour law and social security**

February 2024

signature:

